

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 27 czerwca 2018 r.

Pozycja 106

POSTANOWIENIE

z dnia 16 maja 2018 r.

Sygn. akt Ts 19/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.S. w sprawie zgodności:

art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 372):

- a) w zakresie, w jakim uzależnia prawo do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru zasiłku w celu uwzględnienia w podstawie wymiaru aktualnej wyższej wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego pracownika, od kryterium „między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe” z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) w zakresie, w jakim uzależnia prawo do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru zasiłku w celu uwzględnienia w podstawie wymiaru aktualnej wyższej wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego pracownika od kryterium „między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe” z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji,
- c) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do ubezpieczonej pracownicy w okresie przed porodem i po porodzie, a przez to uniemożliwia uwzględnienie w podstawie wymiaru przysługującego jej zasiłku (chorobowego, macierzyńskiego) podwyżki wynagrodzenia przyznanej jej w okresie poprzedzającym miesiąc, w którym wystąpiło zdarzenie objęte zakresem ubezpieczenia chorobowego z art. 32 ust. 2 oraz art. 33 ust. 2 Konstytucji,
- d) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do ubezpieczonej pracownicy w okresie przed i po porodzie oraz w okresie opieki nad dzieckiem, a przez to uniemożliwia uwzględnienie w podstawie wymiaru przysługującego jej zasiłku (chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego) podwyżek wynagrodzenia przyznanych jej w okresie poprzedzającym miesiąc, w którym wystąpiło zdarzenie objęte zakresem ubezpieczenia chorobowego z art. 71 ust. 2 i art. 18 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W sporządzonej przez adwokata skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 26 stycznia 2017 r. (data nadania), A.S. (dalej: skarżąca) zarzuciła niezgodność art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 372; dalej: u.ś.p.):

a) w zakresie, w jakim uzależnia prawo do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru zasiłku w celu uwzględnienia w podstawie wymiaru aktualnej wyższej wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego pracownika, od kryterium „między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe” z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) w zakresie, w jakim uzależnia prawo do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru zasiłku w celu uwzględnienia w podstawie wymiaru aktualnej wyższej wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego pracownika od kryterium „między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe” z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji,

c) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do ubezpieczonej pracownicy w okresie przed porodem i po porodzie, a przez to uniemożliwia uwzględnienie w podstawie wymiaru przysługującego jej zasiłku (chorobowego, macierzyńskiego) podwyżki wynagrodzenia przyznanej jej w okresie poprzedzającym miesiąc, w którym wystąpiło zdarzenie objęte zakresem ubezpieczenia chorobowego z art. 32 ust. 2 oraz art. 33 ust. 2 Konstytucji,

d) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do ubezpieczonej pracownicy w okresie przed i po porodzie oraz w okresie opieki nad dzieckiem, a przez to uniemożliwia uwzględnienie w podstawie wymiaru przysługującego jej zasiłku (chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego) podwyżek wynagrodzenia przyznanych jej w okresie poprzedzającym miesiąc, w którym wystąpiło zdarzenie objęte zakresem ubezpieczenia chorobowego z art. 71 ust. 2 i art. 18 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym.

Decyzją z 24 września 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. (dalej: ZUS, organ rentowy) ustalił skarżącej wynagrodzenia w kwocie 18 392,17 zł, jako podstawę wymiaru zasiłków: opiekuńczego – za okres od 27 października 2011 r. do 17 listopada 2011 r. i od 19 do 21 marca 2012 r.; chorobowego – za okres od 10 do 13 lipca 2012 r., 19 lipca do 17 września 2012 r., od 19 do 25 października 2012 r., od 8 do 25 listopada 2012 r. i od 6 grudnia 2012 r. do 5 marca 2013 r.; macierzyńskiego – za okres od 6 marca do 29 października 2013 r. Jako podstawę prawną decyzji wskazano m.in. art. 36 ust. 1 i 3, art. 43 oraz art. 47 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 159).

Skarżąca odwołała się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę w całości. W jej ocenie zastosowanie przez organ rentowy art. 43 u.ś.p. doprowadziło do naruszenia istoty konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, tzn. zasady wzajemności świadczeń pracownika odprowadzającego składki na ubezpieczenie oraz państwa wypłacającego zasiłek. Organ rentowy – zdaniem skarżącej – ustalając podstawę wymiaru zasiłku uwzględnił przychód ubezpieczonej w 2010 r. zaś jej wynagrodzenie zostało znacznie podwyższone od 1 stycznia 2011 r., w związku z czym przez łączny okres ponad 3 miesiące opłacała należne składki od wyższego wynagrodzenia. Skarżąca dodała także, że w podstawie wymiaru zasiłku macierzyńskiego powinien zostać uwzględniony dodatek operacyjny, bowiem pracodawca nie

wypłacał na jej rzecz tego dodatku w okresie od 1 lutego do 29 października 2013 r., zaś przyczyną braku wypłaty była ciąża, skutkująca utratą ważności badań lekarsko-lotniczych.

Wyrokiem z 4 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy w W. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie skarżącej. Natomiast Sąd Okręgowy w W. XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 27 września 2016 r., oddalił apelację skarżącej od powyższego orzeczenia.

3. Zdaniem wnoszącej skargę konstytucyjną art. 43 u.ś.p. jest niezgodny z wymienionymi na wstępie przepisami Konstytucji w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do:

– wyliczenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego pracownicy w okresie ciąży, w sytuacji gdy wynagrodzenie wypłacane pracownicy w okresie poprzedzającym miesiąc, w którym wystąpiła niezdolność do pracy było znacznie wyższe niż wynagrodzenie uwzględnione w podstawie wymiaru zasiłku chorobowego. Natomiast podwyższenie tego wynagrodzenia wynikało ze zmiany zakładowego regulaminu wynagrodzenia i nie zależało od zgody pracownicy;

– wyliczenia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego przysługującego pracownicy w okresie korzystania z bezpośrednio następujących po sobie przerw w pracy spowodowanych urlopem macierzyńskim, dodatkowym urlopem macierzyńskim i urlopem rodzicielskim, w sytuacji gdy wynagrodzenie wypłacane pracownicy w okresie poprzedzającym miesiąc, w którym zaprzestała pracować w związku z ciążą i urodzeniem dziecka było znacznie wyższe od wynagrodzenia uwzględnionego przy ustaleniu podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego. Pracownica zaś w okresie poprzedzającym miesiąc, w którym wystąpiła niezdolność do pracy spowodowana ciążą, następnie korzystaniem z urlopów, opłacała składki na ubezpieczenie chorobowe od wynagrodzenia znacznie wyższego niż wynagrodzenie uwzględnione przy ustalaniu podstawy wymiaru tego zasiłku;

– do wyliczenia podstawy wymiaru zasiłku opiekuńczego w związku z opieką nad chorym dzieckiem, w sytuacji gdy – biorąc pod uwagę okoliczności wymienione wyżej – wynagrodzenie wypłacane pracownicy w okresie poprzedzającym miesiąc, w którym korzystała z zasiłku opiekuńczego, było wyższe od wynagrodzenia uwzględnionego przy ustalaniu podstawy wymiaru tego zasiłku.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Skargę konstytucyjną złożył w imieniu skarżącej adwokat, który przedstawił stosowne pełnomocnictwo.

3. Skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną, ponieważ wyrok Sądu Okręgowego w W. z 27 września 2016 r. jest prawomocny i nie przysługują od niego żadne zwykłe środki zaskarżenia.

4. Trybunał stwierdza, że skarżąca dochowała trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK).

5. W niniejszej sprawie skarżąca zakwestionowała art. 43 u.ś.p., zgodnie z którym podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania

zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe.

Jako wzorce kontroli skarżąca wskazała: art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji, art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji, art. 32 ust. 2 oraz art. 33 ust. 2 Konstytucji, art. 71 ust. 2 i art. 18 Konstytucji.

6. Trybunał stwierdza, że skarżąca określiła przedmiot kontroli w rozumieniu art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, wskazała, jakie konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – jej zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także uzasadniła sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

7. W związku z tym, że złożona skarga spełnia wymagania przewidziane w u.o.t.p. TK, a nie zachodzą okoliczności określone w art. 61 ust. 4 tej ustawy, to – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – zasadne jest nadanie jej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.